

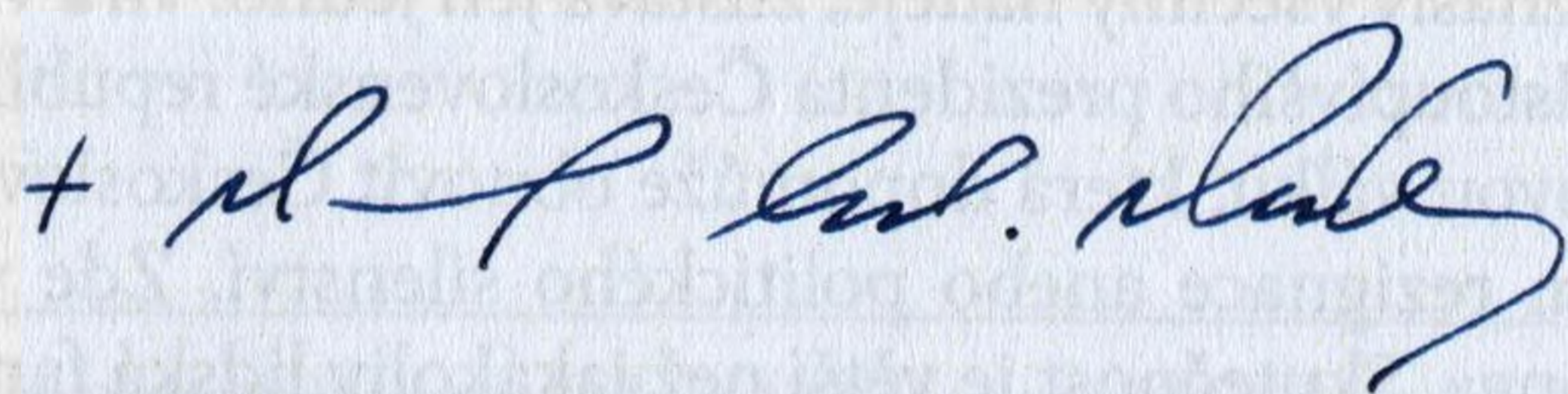
Tento seminář však vyrostl také z předcházejících setkání, která byla věnována dvěma osobnostem, jež se však ve svých postojích spíše klonily k prezidentu republiky Edvardu Benešovi, který v posledních okamžicích odlétá do exilu, aby se nestal vězněm. Jsou to vyšehradský probošt Bohumil Stašek, pozdější vězeň koncentračních táborů, a JUDr. Jan Jiří Rückl, nejenom podnikatel, ale především samostatný diplomat, který pomohl vytvořit most mezi republikou a římskokatolickou církví.

Samotné období druhé republiky ukazuje jakýsi sopečný výbuch utlumovaných vášní mezi politickými vítězi a poraženými. Vedle velké flagelantské aktivity mnohých, kteří zapomněli, že flagelanti nikdy nebyli hlavní osou duchovního, kulturního a náboženského vývoje, vystupují do popředí „služebníci neužiteční“. Využijí té otázky, k čemu jsou neužiteční tvorové? O takových však není řeč, ale o pokorných, odvážných a vytrvalých osobnostech, které i v krátkém čase druhé republiky neztratily páteř a dokázaly až do konce být nejenom hlasem volajícím na poušti. Což zcela jistě znamenalo uvěznění, perzekuci či ztrátu života. Anebo tvořily, díky ochraně mlčící a statečné části obyvatel všech společenských tříd, politických i náboženských názorů, dělné prostředí pro hnutí odporu. Muži jako zmíněný probošt Bohumil Stašek, strahovský opat Metoděj Jan Zavoral O. Praem., žurnalista Alfred Fuchs, členové generality a důstojnického sboru, Sokolové, Orli i výrazná část reprezentantů demokratických stran splnili svoji úlohu, aby s radostí a hrdostí mohli uvítat zahraniční odboj reprezentovaný zmíněným Dr. Edvardem Benešem. Ovšem také víme, že Československou republiku obnovil už nikoliv jako suverénní a zcela svobodný stát.

V nepřítomnosti symbolů svobodného demokratického státu se stala církev silou, která spojovala národy Československé republiky včetně Podkarpatské Rusi. Svědčil o tom již v protektorátu pohřeb primase českého, arcibiskupa pražského kardinála Dr. Karla Kašpara, který můžeme chápat jako vrcholnou tečku za pohřby Karla Čapka a Karla Hynka Máchy v čase druhé republiky a počínajícího protektorátu. Podpora tomuto postoji církve vycházela z pokynů papežů Pia XI., Pia XII. i ze spolupráce s Mons. G. B. Montinim, pozdějším papežem Pavlem VI.

Samotný seminář o druhé republice je zcela pochopitelně výzvou k pokračování dialogu odborníků, abychom i v této neklidné a často orientaci ztrácející době nacházeli potřebná záchranná lana k ukotvení na hlubině.

V Praze dne 23. srpna 2024

+ Dominik kard. Duka OP

Seznam literatury

Monografie a sborníky

- ALY Götz, *Hitlerův Národní stát: loupení, rasová válka a nacionální socialismus*, Praha 2007.
- BENDEL Rainer, *Hochschule und Priesterseminar Königstein. Ein Beitrag zur Vertriebenenseelsorge der katholischen Kirche*, Köln – Weimar – Wien 2014.
- BENEŠ Edvard, *Mnichovské dny*, Praha 1968.
- BOHÁČ Zdeněk, *Atlas církevních dějin českých zemí 1918–1999*, Kostelní Vydří 1999.
- BOROVÝ Klement, *Úřední sloh církevní. Příručná kniha praktického úřadování pro katolické duchovenstvo*, Praha 1879.
- BRANDENBURG Hugo, *Rome: Sanctus Stephanus in Coelio Monte Santo Stefano Rotondo*, Regensburg 2010.
- BRŇOVJÁK Jiří a kol., *Kryštof Bernard Skrbenský z Hříště: paměti hornoslezského barokního šlechtice*, Ostrava – Opava – Český Těšín 2010.
- BUBEN Milan, *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*, Praha 2000.
- BUBEN Milan, *Encyklopedie řádů a kongregací v českých zemích: Mnišské řády*, Praha 2004.
- BUBEN Milan – CALICE Christof – FEUCHT Gerhart – LOBKOWICZ Johannes – STEEB Richard – ZIKMUNDOVÁ Martina, *České velkopřevorství Suverénního řádu maltézských rytířů v letech 1938–1948*, Praha 2018.
- BYSTRICKÝ Valerián – MICHELA Miroslav – SCHVARC Michal (eds.), *Rozbitie alebo rozpad? Historické reflexie zániku Česko-Slovenska*, Bratislava 2010.
- ČAPEK Josef, *Psáno do mraků 1936–1939*, Praha 1993.
- DOLEŽAL Josef, *Český kněz*, Praha 1931.
- ENGEL-JANOSI Friedrich, *Österreich und der Vatikan 1846–1918. Zweiter Band: Die Pontifikate Pius' X. und Benedikts XV. (1903–1918)*, Graz – Wien – Köln, 1960.
- FARSKÝ Karel, CČS. *Stručné informace o náboženských názorech, úkolech a organizaci CČS*, Praha 1925.
- FUCHS Alfred, *Novější papežská politika*, Praha 1930.
- FUNCZIK Emil, *Prevádzanie Modu vivendi*, Trnava 1947.
- GEBHART Jan – KUKLÍK Jan, *Dramatické i všední dny protektorátu*, Praha 1996.

- GEBHART Jan – KUKLÍK Jan, *Velké dějiny zemí Koruny české XV.a (1938–1945)*, Praha – Litomyšl 2006.
- GEBHART Jan – KUKLÍK Jan, *Velké dějiny zemí Koruny české XV.b (1938–1945)*, Praha – Litomyšl 2007.
- GROCHOLL Wolfgang, *Joseph Martin Nathan: caritas Christi urget nos: život a dílo muže překračujícího hranice*, Opava – Ostrava 2002.
- GRULICH Rudolf, *Sudetoněmečtí katolíci jako oběti nacismu*, Praha 2002.
- HALAS František X., *Fenomén Vatikán*, Brno 2004.
- HLEDÍKOVÁ Zdeňka – JANÁK Jan – DOBEŠ Jan, *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*, Praha 2007.
- HORČIČKA, Václav a kol., *Cizí páni na české půdě: Pozemková reforma v meziválečném Československu na statcích cizích státních příslušníků*, Praha 2021.
- HOŘEJŠ Miloš, *Nacistická germanizační a osídlovací politika v Protektorátu Čechy a Morava*, Praha 2023.
- Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, svazek V. – Jižní Čechy*, Praha 1986.
- HRDINA Jan – ZILYNSKÁ Blanka (eds.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku*, Praha 2007.
- HRDLIČKA Jaroslav, *Život a dílo prof. Františka Kováře. Příběh patriarchy a učence*, Brno 2007.
- HROMJÁK Luboslav, *S výrazom lásky trvám. Životopis spišského biskupa Jána Vojtaššáka*, Spišské Podhradie 2015.
- HRUBAN Mořic, *Z časů nedlouho zašlých. Vzpomínky dr. Mořice Hrubana*, Řím – Los Angeles 1967.
- HUBER Kurt Augustin, *Katholische Kirche und Kultur in Böhmen. Ausgewählte Abhandlungen*, Münster 2005.
- CHALUPECKÝ Ivan, *Biskup Ján Vojtaššák. K jeho verejnej a politickej činnosti*, Ružomberok 2009.
- CHARVÁTOVÁ Kateřina, *Dějiny cisterciáckého řádu v Čechách*, Praha 2002.
- Chrám svatého Ondřeje v Uherském Ostrohu v průběhu dvou a půl staletí aneb Putování [sic] staletími cestou necestou až k dnešku*, Uherské Hradiště, 2008.
- JAKUBEC Ivan – JINDRA Zdeněk, *Dějiny hospodářství českých zemí*, Praha 2006.
- JANČÍK Drahomír – KUBŮ Eduard – ŠOUŠA Jiří, „Arizace“ a arizátoři: drobný a střední židovský majetek v úvěrech Kreditanstalt der Deutschen (1939–45), Praha 2005.
- JANDA Antonín, *Papežská korunovace Matky Boží Svatohostýnské*, Brno 1913.
- JANIŠOVÁ Milena – KAPLAN Karel (eds.), *Katolická církev a pozemková reforma 1945–1948*, Praha – Brno 1995.
- JEHLIČKA Ladislav, *Křik Koruny svatováclavské*, Praha 2010.

- JINDRA Martin, *Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945*, Praha 2015.
- JINDRA Martin, *Sáhnout si do ran tohoto světa. Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938–1945*, Praha 2017.
- JONOVÁ Jitka, *Kapitoly ze života Lva Skrbenského z Hříště pohledem Svatého stolce*, Uherské Hradiště 2013.
- JONOVÁ Jitka, *Theodor Kohn (1845–1915). Kníže-arcibiskup olomoucký, titulární arcibiskup pelusijský*, Brno 2015.
- JONOVÁ Jitka, *Kapitulní otázka olomoucká a obsazování arcibiskupského stolce v Olomouci od roku 1880 do poloviny 20. století*, Brno 2022.
- KADLEC Jaroslav, *Českobudějovická diecese*, České Budějovice 1995.
- KAPRAS Jan – NĚMEC Bohumil – SOUKUP František, *Idea státu československého I. a II. díl*, Praha 1936.
- KAŠPAR Karel, *Přátelé, kteří nezklamali. Ohlas mnichovské dohody dle listů došlých*, Praha 1938.
- KOHN Theodor, *Lebensdenkwürdigkeiten*, Graz 1921.
- KOTOUS Jan – PEHR Michal, Bohumil Stašek (1886–1948). *Život a doba. Příspěvky z vědeckého semináře k 60. výročí úmrtí*. Kostelní Vydří 2009.
- KOTOUS Jan – PEHR Michal (eds.), *JUDr. Jan Jiří Rückl. Život a doba. Sborník z konference*. Praha 2021.
- KVAČEK Robert, *Československý rok 1938*, Praha 2011.
- LABONTÉ Maria, Albert Büttner. *Ein Leben für Glaube und Kirche in der Fremde*, Mainz 1978.
- LARISCH Jan, Mons. ThDr. P. Franz Linke, Ostrava 2020.
- LVOVÁ Míla – NOVOTNÝ Josef (eds.), *Chtěli jsme bojovat 2. díl*, Praha 1963.
- MACEK Jaroslav, *Biskupství litoměřické. Biskupové a osudy litoměřické diecese 1655–2005*, Kostelní Vydří 2005.
- MACHÁLEK Vít, *Prezident v zajetí (život, činy a kříž Emila Háchy)*, Praha 1998.
- MACHULA Jaromír, *Vatikán a Československo (1938–1948). Paměti*, Praha 1998.
- MAJKOV Jiří, *Status sudetské části arcidiecéze pražské v letech 1938–1946*, Olomouc 2008.
- MAREK Pavel, *Církevní krize na počátku první Československé republiky (1918–1924)*, Brno 2005.
- MAREK Pavel, *Arcibiskup pražský prof. dr. František Kordač*, Olomouc 2005.
- MAREK Pavel, *Biskup Gorazd (Pavlík). Životní příběh hledání ideální církve pro 20. století*, Olomouc 2019.
- MARTÍNKOVÁ Lenka, *Primi inter pares. Biskupští okrskoví vikáři a jejich úřady na jihu Čech v letech reformy a revoluce (1785–1850)*, České Budějovice 2018.

- MATHEUS Michael (Hrsg.), *S. Maria dell'Anima. Zur Geschichte einer „deutschen Stiftung“ in Rom*, Berlin – New York 2010.
- MED Jaroslav, *Literární život ve stínu Mnichova (1938–1939)*, Praha 2010.
- MITÁČ Jan (ed.), *Juh Slovenska po Viedenskej arbitráži 1938–1945. Zborník z vedeckej konferencie Šurany 22.–23. marca 2011*, Bratislava 2011.
- MORRELL Sydney, *Viděl jsem ukřižování*, Praha 1946.
- NOVÁK Arne, *Zoufalství a víra*, Praha 1947.
- PEHR Michal, *Katolická církev v Československu 1945–1948. Katolíci mezi nacismem a komunismem: Lenin, či Kristus?*, Brno – Praha 2023.
- POJSL Miloslav, *Olomoučtí biskupové a arcibiskupové a jejich pohřební místa, Uherské Hradiště 2013*.
- POKORNÝ Radek a kol., *Metodika k archivnímu zpracování fondů typu „farní úřad“*, Praha 2019 (= Supplementum Sborníku archivních prací č. 3/2019).
- PRŮCHA Václav a kol., *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918–1992, 1. díl, období 1918–1945*, Brno 2004.
- PUMPR Pavel, *Beneficia, záduší a patronát v barokních Čechách. Na příkladu třeboňského panství na přelomu 17. a 18. století*, Brno 2010.
- PUTNA Martin C., *Česká katolická literatura 1918–1945*, Praha 2010.
- RABAS Josef, *Biskup Anton Alois Weber*, Litoměřice – Kostelní Vydří 2013.
- RACLAVSKÝ Libor, *Cesta k oběti. Životní příběh kněze Aloise Václava Čikla*, Zlín 2014.
- RICHTER Pavel a kol., *Paměti obce Dlouhá Loučka*, Dlouhá Loučka 1998.
- RICHTER Pavel, *Paměti obce Dlouhá Loučka, III. díl*, Dlouhá Loučka 2009.
- SAUER Edith, *Die politischen Aspekte der österreichischen Bischofsnennungen 1867–1903*, Wien 1968.
- SEDLÁK Jan, *Kníže-arcibiskup Pražský Leo svob. pán ze Skrbenských, primas království Českého*, Praha 1900.
- SCHWARZ Jan, *Církev československá (husitská) a židovství v letech 1920–1950, Disertační práce na HTF UK*, Praha 1998.
- SLEPČAN, Peter – LETZ, Róbert, *Křížom k svetlu. Život a dielo biskupa Michala Buzalku*, Trnava 2011.
- STAŠEK Bohumil, *O novou českou kulturu*, Praha 1939.
- STAŠEK Bohumil, *Když křižovali český národ*, Praha 1946.
- SVOBODA Bohumil – POLC Jaroslav V., *Kardinál Josef Beran. Životní příběh velkého vyhnance*, Praha 2008.
- ŠEBEK Jaroslav, *Schmerzvoller Weg zur Versöhnung. Etappen der Entwicklung der deutsch-tschechischen kirchlichen Beziehungen nach 1918*, Berlin – Münster 2020.
- ŠEBEK Jaroslav, *Za Boha, národ, pořádek*, Praha 2016.
- ŠMÍD Marek, *Nepřítel: První republika. Radikalizace skupiny českých katolických intelektuálů v letech 1918–1938*, Příbram 2012.

- ŠUSTEK Vojtěch, *Zlato se čistí v ohni. O životě, oběti a smrti pravoslavného kněze ThDr. Vladimíra Petřka, jeho rodičů a sourozenců*, Praha 2008.
- TESAŘ Jan, *Mnichovský komplex: jeho příčiny a důsledky*, Praha 2000.
- TOMÁŠEK Dušan – KVAČEK Emil, *Causa Emil Hácha*, Praha 1995.
- TRINCIA Luciano, *Conclave e potere politico. Il veto a Rampolla nel sistema delle potenze europee (1887–1904)*, Roma 2004.
- TRSTENSKÝ Viktor, *Sila viery, sila pravdy*, Bratislava 1990.
- TUREČEK Josef, *Právo, křivda a neprávo z hlediska dnešní doby*, Praha 1946.
- TUREK Adolf a kol., *Místopisný rejstřík obcí českého Slezska a severní Moravy*, Opava 2004.
- VALASEK Emil, *Der Kampf gegen die Priester im Sudetenland 1938 bis 1945. Eine Dokumentation*, Königstein 2003.
- VAŠEK František – ŠTĚPÁNEK Zdeněk, *Trnitá cesta moravského duchovenstva (1939–1945)*, Brno 2003.
- VESELÝ Martin, *Zklamání, strach a naděje. Život v Ústeckém kraji v letech 1938–1946*, Ústí nad Labem 2020.
- VESELÝ Martin, *Sudetská župa do kapsy. Holýšov v zajetí velkých dějin 1938–1945*, Ústí nad Labem – Domažlice 2018.
- VODIČKOVÁ Stanislava, *Uzavírám vás do svého srdce. Životopis Josefa kardinála Berana*, Praha 2018.
- VONDRÁČEK Vladimír, *Lékař vzpomíná (1895–1920)*, Praha 1978.
- WANDRUSZKA Adam – URBANITSCH Peter (eds.), *Die Habsburgermonarchie, 1848–1918, Band 4. Die Konfessionen*, Wien 1995.
- WINTER Eduard, *Mein Leben im Dienst des Völkerverständnisses*, Berlin 1981.
- Základy víry Církve československé husitské se Stručným komentářem*, Praha 2014.
- ZAPLETAL Florian, *Lev Skrbenský z Hříště, Záhorská kronika*, 1939.
- ZEMAN Adolf, *Československá Golgota*, Praha 1947.
- ZLÁMAL Bohumil, *Dějiny olomoucké arcidiecéze, sv. IV., část 1/1777–1848, část 2/1848–1918*, Kyjov 1979.
- ZUBKO Peter, *Vývoj cirkevnej organizácie v Košickej diecéze (1804–2005)*, Košice 2006.

Slovníky

- JINDRA Martin – SLADKOWSKI Marcel (eds.), *Biografický slovník Církve československé husitské*, Praha 2020.
- NOVOTNÝ Vojtěch – VAŇÁČ Martin – KUNŠTÁT Miroslav, *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze*, Praha 2013.
- STURM Heribert (ed.), *Biographisches Lexikon zur Geschichte der böhmischen Länder I/6*, München – Wien 1978.

Dobové publikace

- Acta curiae episcopalis Bohemo Budvicensis* 1938, Budvicii Bohemorum 1938.
Catalogus saecularis et regularis cleri dioeceseos Bohemo-Budvicensis pro Anno Domini 1938, Budvicii Bohemorum 1938.
Catalogus universi cleri dioecesani Litomericensis tum saecularis tum regularis anno 1910, Litomericii 1909.
Catalogus universi cleri dioecesani Litomericensis tum saecularis tum regularis anno 1930, Litomericii 1929.
Catalogus cleri dioecesani Litomericensis tum saecularis tum regularis anno 1938, Litomericii 1937.
Catalogus cleri saecularis et regularis dioeceseos Litomericensis pro anno 1939, Leitmeritz 1939.
Catalogus Cleri Saecularis et Regularis partis Dioeceseos Litomericensis in Protectoratu Boh. sitae pro Anno 1941, Kovář 1941.
Handbuch der Diözese Leitmeritz 1941. Stand vom 1. Jänner 1941, Leitmeritz 1941.
Kirche im Sudetenland, Prag 1939.
 LUSTIG Rudolf, *Schematismus velkostatků v zemi Moravskoslezské*, Praha 1935.
 LUSTIG Rudolf – SVĚTNIČKA František, *Schematismus velkostatků v Čechách*, Praha 1933.
Památník na zesnulého kardinála Kašpara, Praha 1941.
Pět roků slovenského školstva 1939–1943, Bratislava 1944.
 PAULY Jan, *Právní rádce pro duchovní správu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Systematický soubor církevních a státních zákonů, nařízení, rozhodnutí, norem a příslušných formulářů s praktickým návodem pro duchovní správu*, Praha 1902.
Personalangaben der Geistlichkeit der Diözese Leitmeritz (Stand vom 1. Jänner 1944), Leitmeritz 1944.
President v jižních Čechách. Projevy presidenta republiky dr. Edv. Beneše za jihočeské cesty ve dnech 6.–8. května 1937, Praha 1937.
Řád pro vybírání církevních příspěvků církve římsko-katolické v obvodu sude-toněmecké části arcidiecéze olomoucké, Bránice 1939.
Statistická příručka ČČS 1949, Praha 1949.
 TITTEL Ignatz, *Schematismus und Statistik des Grossgrundbesitzes und grösserer Rustikalgüter im Königreiche Böhmen*, Prag 1906.
Verzeichnis der heimatvertriebenen Priester aus dem Osten, soweit sie in den vier Zonen Deutschlands leben. Stand: 1. 1. 1949, Königstein/Taunus 1949.
 VOŽENÍLEK Jan, *Předběžné výsledky čsl. pozemkové reformy – Obvodová úřadovna Státního pozemkového úřadu v Plzni*, Praha 1929.

- VOŽENÍLEK Jan, *Předběžné výsledky čsl. pozemkové reformy – Obvodová úřadovna Státního pozemkového úřadu v Ml. Boleslavi*, Praha 1929.
Výroční zpráva spolku sv. Rafaela na ochranu katolických vystěhovalců Čsl., Praha 1939.

Studie

- ČERNÝ Bohumil, *Die Emigration der Juden aus den Böhmisches Ländern 1938–1941*, in: KÁRNÝ Miroslav – KÁRNÁ Margita (eds.), *Theresienstädter Studien und Dokumente* 1997, Praha 1997, s. 55–71.
 DOLEŽALOVÁ Markéta, *Zánik pozemkového vlastnictví svatovítské kapituly na Netvořicku a Lešansku po roce 1945*, in: ROKOSKÝ Jaroslav – SVOBODA Libor (eds.), *Kolektivizace v Československu*. Praha 2013, s. 90–96.
 DUFEK Pavel, *Restituce šlechtických velkostatků v Čechách po druhé světové válce*, in: HAZDRA Zdeněk – HORČIČKA Václav – ŽUPANIČ Jan (eds.), *Šlechta střední Evropy v konfrontaci s totalitními režimy 20. století*, Praha 2011, s. 323–338.
 EBNER Johannes, *P. Engelbert Blöchl, O.Cist.*, in: MIKRUT Jan, *Blutzeugen des Glaubens*, Linz 2000.
 GOTTSMICH Severin, *Hohenfurt. Zur Geschichte seines Stiftes und seiner Pfarreien*, in: *Cistercienser Chronik* 76 (1969), s. 27–139.
 GRULICH Rudolf, *Das deutsche Knabenseminar des Erzbistums Prag in Mies*, in: *Sudetendeutsche Miniaturen. Böhmisches-mährische Medaillons als Festschrift zum 70. Geburtstag von Rudolf Grulich*, Bad Schussenried 2014, s. 153–155.
 HÁJKOVÁ Alena, *Erfassung der jüdischen Bevölkerung des Protektorats*, in: KÁRNÝ Miroslav – KÁRNÁ Margita (eds.), *Theresienstädter Studien und Dokumente* 1997, Praha 1997, s. 45–54.
 HELAN Pavel, *Příspěvek ke vztahu Československé (Českomoravské) církve k Židům v období Protektorátu Čechy a Morava*, *Theologická revue* 70, 1999, s. 73–74.
 HOŘEJŠ Miloš, *Šlechta a nacistická pozemková politika v českých zemích*, in: HAZDRA Zdeněk – HORČIČKA Václav – ŽUPANIČ Jan. (eds.), *Šlechta střední Evropy v konfrontaci s totalitními režimy 20. století*, Praha 2011, s. 177–199.
 HRABOVEC Emília, *Česko-Slovensko a Svätá stolica 1938–1939*, in: *Historické reflexie zániku Česko-Slovenska*, BYSTRICKÝ Valerián – MICHELA Miroslav – SCHVARC Michal (eds.), *Rozbitie alebo rozpad?*, Bratislava 2010, s. 33–47.

- HUBER Kurt Augustinus, *Bistumspläne für Böhmen im 19. und 20. Jahrhundert*, in: BÄHLCKE Joachim – GRULICH Rudolf (eds.), *Katholische Kirche und Kultur in Böhmen*, Münster 2005, s. 163–224.
- HUBER Kurt Augustin, *Das Jahr 1938 in den Priesterseminaren von Böhmen-Mähren*, in: *Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien* 7, 1985, s. 152–188.
- HUBER Kurt Augustin, *Kirche in Südböhmen: Ein Überblick*, in: *Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien: Festschrift zur zweiten Säkularfeier des Bistum Budweis 1785–1985*, Königstein 1985.
- HUBER Kurt Augustin, *Klerusverbände in den böhmischen Ländern (II). Der Reichsverband der deutschen Priestervereine in der Tschechoslowakischen Republik*, in: *Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien* 10, 1989, s. 7–57.
- CHALUPECKÝ Ivan, *Jurisdikčné vzťahy medzi Spišským biskupstvom a Krakovským arcibiskupstvom na územiach odstúpených v rokoch 1920 a 1938 Poľsku*, *Verba theologica* 1, 2010, s. 75–83.
- CHOLÍNSKÝ Jan, *Heroický skeptik, jenž v žertu neměl sobě rovna. Nad životem a dílem Ladislava Jehličky (1916–1996)*, *Securitas Imperii* 19 (02/2011), s. 158–217.
- JINDRA Martin, *Cesta k zákazu Církve československé (husitské) na Slovensku v roce 1939*, in: DOLEŽALOVÁ, Markéta – PAVLÍKOVÁ, Lenka a kol., „Tu stojím, jinak nemůžem“. *Reformácia od počiatkov do súčasnosti*, Bratislava – Praha 2017, s. 275–292.
- JINDRA Martin, *Dějinné kotrmelce Církve československé (husitské) v letech 1938–1945*, *Theologická revue* 89, 2018, s. 488–496.
- JINDRA Martin, *Příbramská náboženská obec Církve československé (husitské) v době nacistické okupace*, *Podbrdsko* 22, 2015, s. 91–111.
- JONOVÁ Jitka, *Podíl biskupa Brynychy na zabrání zřízení samostatné německé diecéze v Čechách*, in: POLEHLA, Petr (ed.), *350 let královéhradecké diecéze*, Červený Kostelec 2015, s. 161–173.
- JONOVÁ Jitka, *Pokus o zřízení samostatné německé diecéze se sídlem v Chebu z pohledu zpráv vídeňské nunciatury*, in: NEŠPOR Zdeněk R. – KAISEROVÁ Kristina (eds.), *Variety české religiozity v „dlouhém“ 19. století (1780–1918)*, Ústí nad Labem 2010, s. 76–85.
- JONOVÁ Jitka, *Jednání o obsazení arcibiskupského stolce v Olomouci po rezignaci arcibiskupa Lva kardinála Skrbenského z Hříště z pohledu Svatého stolce*, *Studia Theologica* 15, 2013, č. 3, s. 129–149.
- JONOVÁ Jitka, *Problematika jmenování a postavení biskupů německé národnosti v českých diecích pohledem Svatého stolce. Pražská a litoměřická diecéze na přelomu 20. a 30. let 20. století*, *Studia Theologica* 16, 2014, č. 3, s. 133–147.

- JOSEFOVIČOVÁ Milena, *Verlegen oder Belassen? Zu den historischen Versuchen, die Deutsche Technische Hochschule in Prag an einen anderen Ort zu verlegen*, in: KAISEROVÁ Kristina – KUNŠTÁT Miroslav (eds.), *Die Suche nach dem Zentrum. Wissenschaftliche Institute und Bildungseinrichtungen der Deutschen in Böhmen*, Münster – New York 2014, s. 145–165.
- KAINDL Dominik, *Geschichte des Stiftes Hohenfurth 1943–1946*, Glaube und Heimat. 2004, Heft 1, s. 61nn.
- KAISEROVÁ Kristina, *Bohosudov/Mariaschein – chlapecký seminář a biskupské gymnasium*, in: KAISEROVÁ Kristina – KUNŠTÁT Miroslav (eds.), *Hledání centra. Vědecké a vzdělávací instituce Němců v Čechách v 19. a první polovině 20. století*, Ústí nad Labem 2011, s. 279–284.
- KAISEROVÁ Kristina, *Litoměřická diecéze – několik otazníků 19. století*, in: HRUBÁ Michaela – RAŠPLÍČKOVÁ Zuzana (eds.), *Litoměřická kapitula. 950 let od založení*, Ústí nad Labem 2007, s. 107–115.
- KAŠŠOVIC Stanislav, *Postoj biskupov k politickej činnosti kňazov – poslancov počas 1. Slovenskej republiky*, *Duchovný pastier* 1–2, 2012, s. 43–56.
- KINDERMANN Adolf, *Das Prager Intermezzo*, in: MOSIEK Ulrich – ZAPP Hartmut (eds.), *Ius et salus animarum. Festschrift für Bernhard Panzram*, Freiburg i. Breisgau 1972, s. 11–24.
- KOCOUREK Ludomír, *Antonín Alois Weber, 16. biskup litoměřický, rodák z Wolfsbergu (farnost Brníky, 24. 10. 1877 – 12. 9. 1948)*, *Ročenka Kruhu přátel muzea Varnsdorf* 1997–1998, s. 45–47.
- KOHOUT T., *Tecelin Jaksch (1885–1954): Diplomarbeit*, Philosophisch-theologische Hochschule, vedoucí práce Prof. Dr. Michael Kronthaler, Heiligenkreuz 2002.
- KONOPIK Petr, *Osudy oseckého kláštera v letech 1938–1950*, Diplomová práce na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy, Praha 2015.
- KOŤÁTKO Jiří, *Osvobodíme od Němců navždy půdu čs. venkova*, in: *Za nové Československo – sborník článků, projevů a dokumentů*, Praha 1945, s. 166–171.
- KUKÁNOVÁ Zlatuše, *Kardinálský klobouk pro Karla Kašpara*, *Paginae historiae* 15, 2007, s. 165–212.
- KUKÁNOVÁ Zlatuše, *První kardinálský klobouk pro Československo – Karel Kašpar*, in: MAREK Pavel a kol., *Jan Šrámek a jeho doba*, Brno 2011, s. 355–371.
- KUKÁNOVÁ Zlatuše, *Habemus archiepiscopum! Josef Beran novým pražským arcibiskupem*, *Paginae historiae* 24/1, 2016, s. 110–137.
- KUKÁNOVÁ Zlatuše, *Odchod německých bohoslovců z římského Nepomucena v říjnu 1938*, *Paginae historiae* 27/1, 2019, s. 601–622.

- KUKÁNOVÁ Zlatuše, „Nepřekážel jsem přirozenému běhu věci v ničem“. K rezignaci litoměřického biskupa Antonína Aloise Webera, *Porta Bohemica*. Sborník historických prací 9, 2019, s. 137–168.
- KUNŠTÁT Miroslav, *Das deutsche katholisch-theologische Hochschulwesen in Böhmen: Die Theologische Fakultät der Prager Deutschen (Karl-Ferdinands-) Universität*, in: KAISEROVÁ Kristina – KUNŠTÁT Miroslav (eds.), *Die Suche nach dem Zentrum. Wissenschaftliche Institute und Bildungseinrichtungen der Deutschen in Böhmen*, Münster – New York 2014, s. 275–306.
- KUNŠTÁT Miroslav, *Teologická fakulta Německé univerzity v Praze v období nacionálního socialismu*, in: KUNŠTÁT Miroslav – ŠEBEK Jaroslav – SCHMOLLER Hildegard (eds.), *Církev, náboženství a politika v Československu a Rakousku ve 20. století*, Praha 2019, s. 269–285.
- KVAPIL B., *Der Konvent von Hohenfurth 1945–1960: Diplomarbeit*. Philosophisch-theologische Hochschule, vedoucí práce Prof. Dr. Floridus Röhring, Heiligenkreuz 1994.
- LETZ Róbert, *Biskup Michal Buzalka a politický život*, in: LETZ Róbert – PETRANSKÝ Ivan A. (eds.), *Biskup Michal Buzalka*, Bratislava 2002, s. 79–129.
- MACEK Jaroslav, *Pronásledování a odpor katolické církve v letech 1938–1945*, in: KURAL Václav – RADVANOVSKÝ Zdeněk (eds.), *Sudety pod hákovým křížem*, Ústí nad Labem 2002, s. 427–454.
- MAUR Eduard, *Problémy farní organizace pobělohorských Čech*, in: HLEDÍKOVÁ Zdeňka (ed.), *Traditio & cultus. Miscellanea historica Bohemica* Miloslao Vlk archiepiscopo Pragensi ab eius collegis amicisque ad annum sexagesimum dedicata, Praha 1993, s. 163–176.
- MED Jaroslav, *Čeští katoličtí intelektuálové a Druhá republika*. *Bohemica litteraria*, roč. 12 (2009), č. 1–2, s. 95–96.
- MÍŠKOVÁ Alena, „Heraus aus Prag!“ – *Pläne für den Aufbau und Umzüge von deutschen Hochschulen in Böhmen*, in: KAISEROVÁ Kristina – KUNŠTÁT Miroslav (eds.), *Die Suche nach dem Zentrum. Wissenschaftliche Institute und Bildungseinrichtungen der Deutschen in Böhmen*, Münster – New York 2014, s. 119–143.
- MITÁČ Ján, *Krvavý incident v Šuranoch na Vianoce 1938 v spomienkach obyvateľov mesta Šurany*, in: MITÁČ Ján (ed.), *Juh Slovenska po Viedenskej arbitráži 1938–1945*. Zborník z vedeckej konferencie Šurany 22.–23. marca 2011, Bratislava 2011, s. 136–148.
- NĚMEC Vít, *Olomoucký arcibiskup ThDr. Leopold Prečan (1866–1947). Příspěvek k historickému bádání o jedné z významných osobností v dějinách olomoucké arcidiecéze první poloviny 20. století*, *Střední Morava* 18, 2/2012, s. 4–25.

- NOSCHITZKA Canisius, *Das Zisterzienserstift Hohenfurth in Böhmen*, in: RAPPOLD Paulus et al., *Stift Rein 1129–1979: 850 Jahre Kultur und Glaube: Festschrift zum Jubiläum*, Rein 1979, s. 293–307.
- PALECZEK Raimund, *Die deutschen Budweiser Diözesanen nach 1945*, in: HUBER Kurt Augustin (ed.), *Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien. Band VII. Festschrift zur zweiten Säkularfeier des Bistum Budweis 1785–1985*. Königstein/Taunus 1985, s. 144–149.
- PALECZEK Raimund, *Die kirchliche Administration des deutschen Anteils der Diözese Budweis 1938–1946*, in: HUBER (ed.), *Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien. Festschrift zur zweiten Säkularfeier des Bistum Budweis 1785–1985*. Königstein/Taunus 1985.
- PAVLÍČEK Jaromír, *Český fašismus*, in: MALÍŘ Jiří – MAREK Pavel a kol., *Politické strany I. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861–1938*, Brno 2005, s. 629–654.
- REISS Karl, *Das Deutsche Generalvikariat in Westböhmen 1938–1945*, in: *Kirche, Recht und Land. Festschrift zum 70. Lebensjahre von Weihbischof Adolf Kindermann*, Königstein 1969.
- RUDIK, Milan, *Automobilklub für Mittelböhmen – Aristokrat mezi autokluby*, in: HOŘEJŠ Miloš – KŘÍŽEK Jiří a kol., *Automobilismus a šlechta v českých zemích 1894–1945 (Práce z dějin techniky a přírodních věd; sv. 31)*. Praha 2012, s. 215–228.
- SIMON Attila, *A Magyar közigazgatás bevezetésének ellentmondásai az első bécsi döntés által visszacapott felvidéki területsávon*, *Pro publico bono – Magyar Közigazgatás* 1, 2018, s. 240–254.
- ŠEBEK Jaroslav, *Osudy litoměřické kapituly v letech 1918–1945*, in: HRUBÁ Michaela – RAŠPLÍČKOVÁ Zuzana (eds.), *Litoměřická kapitula. 950 let od založení*, Ústí nad Labem 2007, s. 117–131.
- ŠEBEK Jaroslav, *Die katholische Kirche in der Gesellschaft*, in: SCHULZE WESSEL Martin, ZÜCKERT Martin (Hgs.), *Handbuch der Religions- und Kirchengeschichte der böhmischen Länder und Tschechiens im 20. Jahrhundert*, München 2009, s. 45–73.
- UHLÍŘ Boris Jan, *O co jsme přišli po Mnichovu*. *Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie* 10, č. 9–10, 1999, s. 221–225.
- VESELÝ Martin, *Vnitroříšské rozdělení? Hranice mezi Říšskou župou Sudety a Protektorátem Čechy a Morava v letech 1939–1945*, in: VELÍMSKÝ Tomáš – KAISEROVÁ Kristina (eds.), *Region na hranici*, Ústí nad Labem 2015, s. 209–258.
- VLČEK Vojtěch, *Kuška Josef*, in: Jan STRÍBRNÝ a kol., *Mučedníci a oběti pro Krista. Martyrologium katolické církve v českých zemích*, Praha 2023, s. 539–541.

- WEIS Martin, *Osudy katolické církve na jihu Čech v období Protektorátu Čechy a Morava*, Studia theologica, 1, 1999, s. 63–70.
- WEIS Martin, *Těžká jednání. Sonda do diplomacie Svatého stolce*, Verba theologica, 2, 2005, s. 78–82.
- WEIS Martin, *Vyšebrodský opat P. Tecelin Jaksch, O. Cist. – osobnost náboženského života německy mluvící oblasti jižních Čech v letech 1938–1948*, Verba theologica 2, 2007, s. 112–130.
- WELCH David, *Nazi Propaganda and the Volksgemeinschaft: Constructing a People's Community*, in: Journal of Contemporary History, Vol. 39 (2004), No. 2, s. 213–238.
- ZLÁMAL Bohumil, *Die Translation des Erzbischofs Kardinal Skrbensky von Prag nach Olmütz im Jahre 1916*, Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien, bd. 5, 1978, s. 237–255.

Edice pramenů

- Edvard Beneš: Projevy – články – rozhovory 1935–1938*, Richard VAŠEK (ed.), Praha 2006.
- Viedenská arbitráž 2. november 1938. Dokumenty III. 3. november 1938–4. apríl 1939*, Ladislav DEÁK (ed.), Martin 2005.
- V hodine veľkej skúšky, Listy biskupa Michala Buzalku, spoločné prejavy slovenských katolíckych biskupov. Súbor dokumentov*, Róbert LETZ (ed.), Trnava 2007.

Jmenný rejstřík

Poznámka: Písmeno „n“ za číslem stránky znamená, že se o hesle pojednává na jedné nebo několika následujících stránkách.

A	Crvčanin, Milivoj 117, 119
Armstark, Ernst 70n	Czeike-Badenfeldová, Leonie 148
	Czermak, Theodor 73
B	
Balog, Ján 54	Č
Bauer, František Saleský 155, 161, 167	Čapek, Josef 24
Bauerovi (bratři) 134	Čapek, Karel 16n, 20, 26n, 182
Beck, Józef 18	Čapek, Rudolf 100
Bechyně, Rudolf 26n	Čásky, Jozef 45, 53n, 195
Belrupt-Tissac, Gustav 150	Černák, Matúš 61n
Beneš, Edvard 14n, 35n, 140n	Černý, Jan 167
Bendel, Rainer 63	Červín, Alois Václav 120
Bělík, Adolf 100	Čihař, Jaromír 61
Beran, Josef 63, 66, 68, 70n	Čikl, Alois Václav 119n
Berning, Wilhelm 68	Čulen, Konštantín 59
Bertram, Adolf kardinál 167	
Bezdiček, Josef 56	D
Bílek, František 126	Dexter, Robert Cloutman 126
Bismarck, Otto 19, 181	Diessl, Wilhelm 66
Blaha, Marián 44n	Dlouhý-Pokorný, Emil 135
Bobbe, Werner 111	Drchal, Harry 137
Bock, Karl 30, 33	Dúbravec, Štefan 57
Bredt, Otto 111	Durych, Jaroslav 24, 156
Brunelli, Giuseppe 45	Dvořák, Ladislav 35
Bryných, Edvard Jan 153n	Đurčanský, Ferdinand 46, 61
Bubnič, Michal 53, 58	
Búda, Jozef 57	E
Büttner, Albert 67n	Edelstein, Ludvík 130
Buzalka, Michal 45n, 56n	Eltschkner, Antonín 38, 167
	Ehrmann, František 155n
C	Esterházy, János 21
Cais, Jan 35n	
Cibulka, Jan Nepomuk 152	F
Coudenhove-Honrichs, Františka 109n	Faith, Štefan 57
	Farský, Karel 126
	Feierabend, Ladislav Karel 61